T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/601
KARAR NO : 2025/56
KARAR TR : 07/01/2025

ÖZET: 7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkındaki Kanunun 8. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin bir numaralı alt bendi ile (k) bentlerine göre verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K. B. Ü. v. B. T. A.
Vekili : Av. M. İ.
Davalı : Kapadokya Alan Başkanlığı
Vekili : Av. C. T. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin da izinsiz uygulamalar yapıldığı gerekçesiyle, 843.007 TL idari para cezası verilmesine ilişkin Kapadokya Alan Başkanlığının 15/08/2024 tarih ve 75 sayılı işleminin hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle, işlemin iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Nevşehir Sulh Ceza Hakimliği 24/09/2024 tarih ve D.İş No: 2024/4087 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığa konu işlemin hakimliklerince incelenebilecek kararlardan olmadığı gerekçesiyle, 5326 sayılı Kanun'un 28/1-b maddesi uyarınca başvurunun reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"İlgili mevzuattan da anlaşılacağı üzere idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin başvurulara bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kuralına bağlandığı, başvuruya konu somut olayda Nevşehir İli, Merkez İlçesi, Göreme Beldesi, III. Derece Arkeolojik Sit - 1. Derece Doğal Sit ve III. Derece Arkeolojik Sit - III. Derece Doğal Sit alanında kalan özel mülkiyete ait, tapunun Parsel ve kamu mülkiyetine ait parselinde kayıtlı taşınmazlarda izinsiz uygulamalar yapıldığı gerekçesiyle K. b. Ü. v. B. T. A. Ş. hakkında 7174 sayılı Kanun'un 8. maddesi gereğince idari para cezası tanzim edilmesinin yanı sıra izinsiz uygulamaların kaldırılmasına karar verildiği, söz konusu bölgede yapılan uygulamaların kaldırılması kararına itiraza ilişkin görevli yerin idari yargı olduğu mamafih başvuruya konu idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının idarece verilen bölgede yapılan uygulamaların kaldırılmasına ilişkin verilen kararın iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülmesinin gerektiği anlaşılmakla 5326 sayılı Kanunun 28/1-b maddesi uyarınca başvurunun reddine karar verilmiştir.*
>
> *KARA R: Ayrıntısı yukarıda açıklandığı üzere;*
>
> *1- İtiraz eden şirket vekili Av. M. İ. 'nın, Kapadokya Alan Başkanlığınca düzenlenen 15/08/2024 tarih ve 75 karar nolu idari para cezasına dair tutanağa yönelik başvurusu hakkında, söz konusu idari para cezası kararı Hakimliğimizce incelenebilecek kararlardan olmayıp, idari yargı görev sahasına giren mahiyetle bulunduğu anlaşıldığından. 5326 sayılı*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden ZQw8rqr - ZOKetbv - zXsmgfj - VLcHVo= ile erişebilirsin

Kanunun 28/1-b maddesi uyarınca BAŞVURUNUN REDDİNE,

2- Başvuranın yetkili ve görevli idari yargı merciine başvurmakta MUHTARİYETİNE..."

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Kayseri 2. İdare Mahkemesi 13/11/2024 tarih ve E.2024/2015 sayılı kararı** ile, davanın adli yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 14/3-(a) ve 15/1-(a) maddeleri uyarınca görev yönünden reddi gerektiğinden, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Öte yandan; 19/06/2021 tarih ve 31516 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kapadokya Alanı Hakkında Kanuna Göre Verilecek İdari Para Cezalarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik'in "İdari para cezası gerektiren fiiller" başlıklı 15. maddesinin 1. fıkrasında; "Aşağıda belirtilen fiiller karşılığında idari yaptırım olarak, (Değişik ibare:RG-6/7/2024-32594)7174 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde belirlenen miktarda idari para cezası uygulanır:

a) Kapadokya Alanının tarihî ve kültürel değerleri ile jeolojik/jeomorfolojik dokusunun ve doğal kaynak değerlerinin korunmasına ve yaşatılmasına yönelik alınan tedbirlere aykırı fiiller.

b) (a) bendi kapsamına girmeyen, Kapadokya Alanının mevcut durumunu bozmayan (Değişik ibare:RG-6/7/2024-32594) veya yapısal uygulamalar içermeyen konulara ilişkin belirlenecek tedbirlere aykırı fiiller.";

"İdari yaptırım kararına itiraz" başlıklı 14. maddesinin 1. fıkrasında; "(Değişik:RG-6/7/2024-32594) İdari yaptırım kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde sulh ceza mahkemelerine başvurulabilir." düzenlemelerine yer verilmiştir.

Dava konusu uyuşmazlığın, Kapadokya Alanı Hakkında Kanuna Göre Verilecek İdari Para Cezalarının Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik'in 15. maddesinin 1. fıkrası uyarınca 843,007,00 TL idari para cezası uygulanmasına dair işlemden kaynaklandığı, 19/06/2021 tarih ve 31516 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kapadokya Alanı Hakkında Kanuna Göre Verilecek İdari Para Cezalarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik'in "İdari yaptırım kararına itiraz" başlıklı 14. maddesinin 1. fıkrasında yer alan özel düzenleme gereğince anılan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün sulh ceza mahkemelerinin görev alanında olduğu görülmektedir.

Bu durumda; Kapadokya Alanı Hakkında Kanuna Göre Verilecek İdari Para Cezalarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik'in 14. maddesinin 1. fıkrasında yer alan özel hüküm gereğince, davaya konu işlemden kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerinin görev alanına girdiği sonucuna ulaşıldığından, Nevşehir Sulh Ceza Hakimliği'nin 2024/4087 Değişik İş sayılı dosyasında verilen dava şartı yokluğu sebebiyle davanın usulden reddine ilişkin kararının kaldırılması için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır..."

5. Kayseri 2. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosya dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden ZQw8rqr - ZOKetbv - zXsmgfj - VLcHVo= ile erişebilirsin

A. Mevzuat

6. 7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkındaki Kanun'un *"Cezalar"* başlıklı 8. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinin 1 numaralı alt bendi ile (k) bendi ve 6. fıkrası şöyledir:

"(1) Kapadokya Alanının tarihî ve kültürel değerleri ile jeolojik/jeomorfolojik dokusunun ve doğal kaynak değerlerinin korunmasına ve yaşatılmasına yönelik alınan tedbirlere aykırı davranılması hâlinde aşağıda belirtilen idari para cezaları uygulanır.

a) (Ek:25/10/2023-7464/23 md.) Fiziki ve inşai uygulamalarda yapısal uygulamalar yönünden;

1) Kapadokya Alanında izinsiz yeni yapı yapılması durumunda; 2863 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan alanlarda üç yüz dört bin Türk lirası, 2863 sayılı Kanun kapsamındaki sit alanları ve koruma alanlarında beş yüz otuz iki bin Türk lirası, tescilli parsellerde altı yüz sekiz bin Türk lirası,

.....

k) (Ek:25/10/2023-7464/23 md.) Kamusal alanların plan koşulları ve amacı dışında kullanılması durumunda; 2863 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan alanlarda yüz elli iki bin Türk lirası, 2863 sayılı Kanun kapsamındaki sit alanları ve koruma alanlarında iki yüz yirmi sekiz bin Türk lirası, tescilli parsellerde üç yüz dört bin Türk lirası,

idari para cezası verilir."

...

"(6) (Ek:25/10/2023-7464/23 md.) Birinci, ikinci ve dördüncü fıkralar uyarınca idari para cezalarının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar İdarece çıkarılan yönetmelik ile belirlenir."

7. 19/06/2021 tarih ve 31516 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kapadokya Alanı Hakkında Kanun'a göre verilecek İdari Para Cezalarının Uygulanması Hakkında Yönetmeliğin *"İdari yaptırım kararına itiraz"* başlıklı 14. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

" (1) (Değişik:RG-6/7/2024-32594) İdari yaptırım kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde sulh ceza mahkemelerine başvurulabilir."

8. Aynı yönetmeliğin *"İdari para cezası gerektiren fiiller"* başlıklı 15. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(1)Aşağıda belirtilen fiiller karşılığında idari yaptırım olarak, (Değişik ibare:RG-6/7/2024-32594)7174 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde belirlenen miktarda idari para cezası uygulanır:

a) Kapadokya Alanının tarihî ve kültürel değerleri ile jeolojik/jeomorfolojik dokusunun ve doğal kaynak değerlerinin korunmasına ve yaşatılmasına yönelik alınan tedbirlere aykırı fiiller.

b) (a) bendi kapsamına girmeyen, Kapadokya Alanının mevcut durumunu bozmayan (Değişik ibare:RG-6/7/2024-32594) veya yapısal uygulamalar içermeyen konulara ilişkin belirlenecek tedbirlere aykırı fiiller."

9. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden ZQw8rqr - ZOKetbv - zXsmgfj - VLcHVo= ile erişebilirsin

"*(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)*

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır"

12. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci ve sekizinci fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür ."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/01/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden ZQw8rqr - ZOKetbv - zXsmgfj - VLcHVo= ile erişebilirsin

14. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, 7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkındaki Kanun'un 8. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin 1 numaralı alt bendi ile (k) bendi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

16. Somut uyuşmazlıkta, Kültür Turizm Bakanlığı Kapadokya Alan Başkanlığı Kapadokya Alan Komisyonunun aldığı 12/01/2024 Tarih-4247 sayılı kararla; Nevşehir ili, Merkez ilçesi, Göreme Beldesi, III. Derece Arkeolojik Sit - 1. Derece Doğal Sit ve III. Derece Arkeolojik Sit - III. Derece Doğal Sit alanında kalan, özel mülkiyete ait, tapunun Parsel ve kamu mülkiyetine ait numaralı parselinde kayıtlı taşınmazlarda izinsiz ve aykırı uygulamaları yaparak 7174 ve 2863 sayılı Kanun'lara muhalefet edenler hakkında suç duyurusunda bulunulmasına, 7174 sayılı Kanun'un 8. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin bir numaralı alt bendi ile (k) bentlerine göre işlem tesis edilmesine, yapılan izinsiz uygulamaların mülk sahibi sorumluluğunda, ilgili idaresi ve Müze Müdürlüğü denetiminde gerekli güvenlik önlemleri alınarak kaldırılmasına karar verildiği, bu doğrultuda davacı hakkında 843.007 TL idari para cezası verilmesine ilişkin Kapadokya Alan Başkanlığının 15/08/2024 tarih ve 75 sayılı idari yaptırım kararının tanzim edildiği anlaşılmıştır.

17. Davacı, taşınmaz sahibi şirket idari para cezasına konu taşınmazların bir kısmının kendilerine ait olmadığını, davacı şirket tarafından taşınmaz iktisap edildikten sonra üzerine hiçbir şekilde idari para cezasına konu yapı veya inşai faliyette bulunulmadığını, bahse konu taşınmazın C. E. isimli kiracıya kiraya verildiğini, kiracı C. E. tarafından yapılan yapılardan bilgilerinin olmadığını, ceza sorumluluğunun şahsiliği prensibi gereğince salt tapu maliki olduğundan, haklarında düzenlenen idari para cezasının hukuka aykırı olduğunu beyan etmiş, salt idari para cezası yönünden adli ve idari yargıda iptal isteminde bulunmuştur. Davacı şirket adına Kapadokya Alanının tarihi ve kültürel değerleri ile jeolojik/jeomorfolojik dokusunun ve doğal kaynak değerlerinin korunmasına ve yaşatılmasına yönelik alınan tedbirlere aykırı yapı inşa ettiğinden bahisle idari para cezası düzenlendiği, bununla birlikte yapılan izinsiz uygulamaların Müze Müdürlüğü denetiminde gerekli güvenlik önlemleri alınarak kaldırılmasına karar verildiği, ancak davacı şirketin bu karara yönelik bir itirazının bulunmadığı anlaşılmıştır.

18. Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin sekizinci fıkrasında; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

19. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden ZQw8rqr - ZOKetbv - zXsmgfj - VLcHVo= ile erişebilirsin

iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

20. Uyuşmazlık Mahkemesince de, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

21. Bu durumda, 15/08/2024 tarih ve 75 sayılı işlem ile 7174 sayılı Kanun'un 8. maddesinin ilgili fıkralarına aykırı davranıldığından bahisle davacıya Kapadokya Alanı Hakkında Kanun'a göre verilecek İdari Para Cezalarının Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik'in 15. maddesinin 1. fıkrası uyarınca 843,007 TL idari para cezası verildiği, Yönetmeliğin dayanağı 7174 sayılı Kanun'da idari para cezalarına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, diğer taraftan yapılan izinsiz uygulamaların Müze Müdürlüğü denetiminde gerekli güvenlik önlemleri alınarak kaldırılmasına dair karara yönelik davacı şirketin bir itirazının bulunmadığı da gözetildiğinde anılan uyuşmazlığın çözümünde Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin 1. fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Kayseri 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Nevşehir Sulh Ceza Hakimliğinin 24/09/2024 tarih ve D.İş No:2024/4087 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Kayseri 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Nevşehir Sulh Ceza Hakimliğinin 24/09/2024 tarih ve D.İş No:2024/4087 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/01/2025 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden ZQw8rqr - ZOKetbv - zXsmgfj - VLcHVo= ile erişebilirsin